

سخنرانی

جمهوری اسلامی ایران

در کنفرانس اینمنی هسته ای فوکوشیما

توسط

جناب آقای سید شمس الدین بربودی

قائم مقام ریاست سازمان انرژی اتمی ایران

۱۳۹۱ آذر ۲۷ - ۲۵

(۲۰۱۲ - ۱۷ دسامبر)

فوکوشیما - ژاپن

بسم الله الرحمن الرحيم

وزراء و نمایندگان محترم،

در ابتدا به دولت ژاپن برای میزبانی چنین کنفرانس مهمی تبریک می‌گوییم و به آژانس بین‌المللی انرژی اتمی نیز برای حمایت ارزشمند خود از سازماندهی این رویداد تبریک می‌گوییم. اطمینان دارم با فرصت پیش‌آمده برای ریاست عاقلانه ژاپن و مالزی، این کنفرانس به دستاوردهای خوبی در پیشرفت و اجرای دقیق اینمی هسته‌ای برای جامعه انسانی دست خواهد یافت.

ابراز همدردی خود را برای حادثه تلخ و ویرانگر سونامی ۱۱ مارس ۲۰۱۱ با مردم و دولت ژاپن یادآوری می‌نمایم.

مطمئناً، هیأت جمهوری اسلامی ایران مصمم است به طور کامل در کار این کنفرانس و روند خروجی پس از آن مشارکت داشته باشد.

عالیجنابان ، همکاران عالیقدر

رشد جمعیت و تقاضای رو به رشد برای بهداشت و تغذیه و حق بشر برای زندگی با کرامت منجر به آغاز حرکت حال حاضر به سوی بهره برداری بهتر از انرژی هسته‌ای و کاربرد ایمن تر منابع پرتوزا برای مقاصد صلح‌جویانه شده است. فعالیت بیش از ۴۴۰ نیروگاه هسته‌ای در حدود سی کشور برای تأمین سهم قابل توجهی از نیروی برق استفاده شده طی پنجاه سال اخیر یک واقعیت غیرقابل انکار است. از این رو، دولت جمهوری اسلامی ایران، براساس مصوبه مجلس شورای اسلامی موظف به تولید ۲۰۰۰۰ مگاوات برق هسته‌ای می‌باشد.

تنها سه حادثه در نیروگاههای هسته‌ای تری مایل آیلند در ایالات متحده آمریکا، چرنوبیل در شوروی سابق و فوکوشیما داییچی در ژاپن در مقایسه با رخداد بلایای طبیعی متعدد، درگیری‌های نظامی و سایر حوادث، طی نیم قرن اخیر میران بالائی بشمار نمی‌آید. اما این امر منجر نمی‌گردد آژانس و دولتهای عضو از تعهد خود

مبني بر اجرای جدي تمامي تلاش‌های هماهنگ خود بمنظور برآوردن لزوم ارتقاء ايمنی هسته‌اي در تمامي نقاط جهان برای جلوگيري يا کاهش تأثير حوادث همراه با عواقب راديولوژيك اجتناب نمایند، بدليل اينکه سانحه هسته‌اي مرز نمي‌شناسد و حادثه هسته‌اي در هر جا که روی دهد تأثير آن در ديگر مناطق دیده خواهد شد.

عالیجنابان، وزراء محترم، خانمها و آقایان

جمهوري اسلامي ايران به عنوان عضو مسئوليت پذير NPT با فعالیت‌های هسته‌اي منحصراً صلح‌آميز، دائمًا ميزان قابل توجهی از منابع خود را صرف ايمنی هسته‌اي نموده و متعهد است تلاش واقعی خود را در مسیر دست‌یابی به سطح مؤثر و کاملاً قابل اطمینانی از ايمنی برای فعالیت‌ها و تأسیسات هسته‌اي ادامه دهد.

با توجه به تأثيرات حادثه فوكوشیما، دولت جمهوري اسلامي ايران بر لزوم همکاری بين آژانس و دولتهای عضو در خصوص برنامه‌های حال حاضر نیروگاه‌های هسته‌ای در جهت پیشبرد و ارتقاء سطح آموزش به روز و مناسب و تعليم و بازآموزی اپراتورها و مسئولین نظام ايمنی، بویژه در کشورهای در حال توسعه بدون محدودیت یا تبعیضی از هر نوع تأکید دارد.

بازدیدی کوتاه از منطقه و توجیه در این خصوص کافی است تا از تبعات گسترده یک حادثه هسته‌اي مطلع شویم. با وجود تلاش‌های بسیاری که تا کنون صورت گرفته، کار بسیار بیشتری لازم است. تلاش در جهت ارتقاء سطح آگاهی اجتماعی ساکنین در خصوص تأثيرات پرتودهی و دست‌یابی به آمادگی کامل بمنظور بازگرداندن مردم به محل زندگی خود امری حیاتی است. تأثيرات زیستمحیطی ناشی از این حادثه در شرف وقوع است. لازم است خط مشی و راهبردی مشخص برای مدیریت پسمان بمنظور جمع آوری ذرات و مواد پرتوزا در اماكن موقت اتخاذ گردد. با توجه به اينکه زاپن یک کشور توسعه یافته تلقی می‌شود و حمایت فوری پس از اين حادثه اکثر مسائل ناشی از اين حادثه حل شده است. در صورتیکه اين حادثه در هر جای ديگري روی داده بود با شرایط متفاوتی روبرو می‌شد. در آن صورت، جهان با وضعیت بسیار دشوارتری مواجه بود. در این خصوص نیاز به یک اقدام بین‌المللی بدور از اهداف سیاسی ضروری است.

همانطور که در ماده ۳ اساسنامه بدان اشاره شده آژانس از طریق توسعه استانداردهای ايمنی و کمک و همکاری فنی در چنین مسئله‌ای نقش اساسی ایفا می‌کند. چنانچه در اساسنامه آمده اين کمک و همکاری فنی نباید

تحت تأثیر اهداف سیاسی قرار گیرد؛ متأسفانه اخیراً مشاهده شده است که دبیرخانه آژانس برقی موانع غیرقابل در مورد شرکت کارشناسان ایرانی در برنامه‌های آژانس در زمینه ایمنی فعالیت‌های صلح‌آمیز هسته‌ای توجیه ایجاد کرده است. همه ما می‌دانیم که ایمنی هسته‌ای از اهمیت جهانی برخوردار است؛ هر گونه غفلتی در ارائه خدمت در این رابطه می‌تواند به رویدادهای هسته‌ای خطرناکی با ابعاد بین‌المللی بی‌انجامد. محدودیت‌های غیرقابل توجیهی که اخیراً توسط آژانس برای کشورم ایجاد شده است قطعاً در ادعای آژانس در اجرای بین‌المللی استانداردهای هسته‌ای نتیجه عکس خواهد داشت. چگونه می‌توانیم استانداردهای ایمنی هسته‌ای خود را در تأسیسات هسته‌ای ارتقاء دهیم در حالیکه شاهد مانع‌تراشی بر سر مشارکت کارشناسان خود در کنفرانس‌های بین‌المللی، کارگروه‌ها و جلسات مرتبط هستیم که توسط آژانس برگزار می‌گردد؟ بدون تردید، چنین رفتار غیرقابل توجیه و غیرمنطقی در ایجاد اعتماد سازی دوجانبه بین دولت‌های عضو عواقب نامطلوبی خواهد داشت.

براساس با قواعد مسلم حقوق بین‌الملل مانند قواعد مندرج در اساسنامه آژانس و موافقنامه پادمان، هر گونه استناد به قطعنامه‌های شورای امنیت غیرقانونی و ناعادلانه است. بنابراین، هر گونه استناد به چنین قطعنامه‌هایی توسط آژانس و یا سایر حامیان جلسات آژانس بر خلاف قانون بوده و قابل پذیرش نیست. جالب اینجا است که حتی در چنین قطعنامه‌های غیرقانونی نیز، مانند عبارت بند ۱۶ قطعنامه ۱۷۳۷، مسئله ایمنی هسته‌ای بواسطه ماهیت خاص آن از محدودیت‌های تحمیلی شورای امنیت علیه دولت جمهوری اسلامی ایران مستثنی شده است. دست‌یابی به سطح بالایی از ایمنی هسته‌ای در سطح بین‌المللی و حفظ آن به عنوان یک چالش اساسی، موضوعی است که برای دولت‌های خود دارای اولویت ویژه تلقی گردد. فرصت بسیار مناسبی در کنفرانس حاضر برای حمایت از تلاش‌های جامعه بین‌المللی در کمک به آژانس در اجرای یکی از مهم‌ترین تعهدات اساسنامه‌ای خود در ایجاد یک طرح کاری علمی و فنی و دروس آموخته شده و نتیجه بررسی عمیق حادثه فوکوشیما داییچی فراهم آمده است.

عالیجنبان و وزراء گرامی، خانم‌ها و آقایان

جمهوری اسلامی ایران آگاه است که هر حادثه هسته‌ای، عمدی یا غیرعمدی، می‌تواند تبعات منطقه‌ای و جهانی در پی داشته باشد. در این زمینه، حفاظت از تأسیسات هسته‌ای در برابر حملات مسلحانه موضوع مهم دیگری برای ارتقاء ایمنی هسته‌ای در جهان تلقی می‌شود. کنفرانس عمومی آژانس طی قطعنامه ۵۳۳ به اتفاق آراء

هرگونه حمله یا تهدید به حمله علیه تأسیسات هسته‌ای در حال ساخت یا در حال کار را منع نموده است. یادآور می‌شوم که کنفرانس بازنگری NPT در سال ۲۰۱۰ از همه دولتهای عضو می‌خواهد تا به این اصول متعهد باشند. این موضوع مهم در کنفرانس عمومی پنجاه و ششم نیز یادآوری گردید.

عالیجنابان، خانم‌ها و آقایان

جمهوری اسلامی ایران در راستای تحقق منافع ملی خود، کاربرد فناوری هسته‌ای صلح‌آمیز را در برنامه‌های توسعه‌ای خود جای داده است؛ و با استفاده از فنون و استانداردهای مهندسی توان ملی خود را در این زمینه ارتقاء بخشیده است.

با افتخار اعلام می‌نمایم با وجود تمامی تحریم‌های غیرقانونی و موانع خصم‌هایی که طی سه دهه اخیر تحمیل شده است، با مقاومت و تلاش‌های مثال‌زدنی ایرانیان و همکاری دولت طرف قرارداد، نیروگاه اتمی بوشهر با رعایت کامل استانداردهای آژانس وارد فاز اجرایی خود شد. به این ترتیب آرزوی دیرینه ملت ما را جامه عمل پوشانید. این نیروگاه پس از حادثه نیروگاه اتمی فوکوشیما راهاندازی شد و ارزیابی‌ها و آزمایشات اولیه اینمی‌هسته‌ای صورت گرفت. متعاقباً بمنظور اجرای «طرح عملیاتی اینمی هسته‌ای آژانس»، ارزیابی بیشتری انجام خواهد شد. دلیل اصلی ایجاد تأخیر در راه اندازی نیروگاه بوشهر اصرار و تأکید دولت و مقامات جمهوری اسلامی ایران بر رعایت دقیق تمامی ابعاد اینمی هسته‌ای بوده است، تا جامعه جهانی و بویژه مردمی که نزدیک نیروگاه و در کشورهای حاشیه خلیج فارس ساکن می‌باشند آرامش خاطر داشته باشند. این امر وامدار کار قابل تحسین و فوق العاده دانشمندان ایرانی در زمینه اینمی هسته‌ای نظیر شهید دکتر شهریاری و شهید دکتر علی‌محمدی است.

لازم به یادآوری است با دعوت جمهوری اسلامی ایران، بازنگری یکپارچه نظام اینمی توسط آژانس در ایران در مارس ۲۰۱۰ فعالیت‌های نظام اینمی هسته‌ای ایران را جهت اجرای استانداردهای مرتبط در نیروگاه بوشهر مورد تأیید قرار داد. این تأیید صورت گرفته از سوی نهاد نظارت بر نظام اینمی آژانس و گروهی متشكل از بلندپایه‌ترین مقامات اینمی برخی از دولتهای عضو یکی دیگر از نشانه‌های تعهد ایران به اعمال قواعد بین‌المللی اینمی هسته‌ای است.

جناب رئیس، وزراء عالیقدار،

چنانچه پیش از این مطرح گردید، جمهوری اسلامی ایران رویه‌های قانونی الحق به کنوانسیون ایمنی هسته‌ای را آغاز کرده است که هم اینک در جریان است.

دوباره تأکید می‌نماییم که جمهوری اسلامی ایران از علم و فناوری هسته‌ای بهره‌مند بوده و مصمم است قواعد ایمنی را به اجرا گذارد، با این انتظار که همه حقوقش شناخته شده و بتواند به تعهداتش عمل نماید.

آقای رئیس سپاسگزارم